

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

7 vtrum liceat alicui occidere hominem se defendendo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

In eodem art. 7. dubium occurrit circa illam rationem redditam in littera. Quare non teneatur homo praetermittere actum tutelae propriae vitae ad evitandum occisionem alterius: quia plus teneatur deo suae vitae providere, quam vitae alienae: Et est ratio dubij: quia qui defendendo se, suum occidit iniquitatem, non solum priuatur

illam vitam, sed etiam vitam aeternam, quoniam occidit illum in peccato mortali actu quo male aggressus est defensionem. Contra autem quod defendens tenetur plus diligere vitam spiritualem quam vitam carnalem, quoniam vita propria corporalis secundum charitatem ordinem. Teneatur ergo praetermittere actum tutelae propriae vitae, non ut evitetur occisio alterius, quam non ad vitam temporalem, sed ut evitetur occisio alterius, quam ad vitam aeternam, quoniam ponitur ex hoc extralatum per necessitatem.

Ad hoc dicitur, quod licet magis charitatis esset, ut is, cuius vita non est necessaria ad salutem spiritus, praeter se pareret vitam praesentem, ut inquit haberet spem poenitentiae, & sic se Deo redderet: ad hoc tamen non tenetur, quoniam ponitur in actum pro anima proximi, non est actus charitatis, ad quem de necessitate tenetur, nisi in casu quoniam eius saluti providere, ut superius in q. 16. art. 5. ad ultimum est. Contra autem, quod hic non est talis quoniam in nullo est necessitatis, sed iniquae sollicitudinis articulo constituitur. Quia igitur defensori incumbit cura providendi salutem propriae vitae nec tenetur providere vitam corporalem, aut spirituales immaterialis, consequens est cum ordinata dilectione charitatis, amet magis salutem spirituales proximi, quam vitam propriam, & tamen hunc actum tutelae non praetermittat cum consequente damno utriusque vitae alterius: quia ad hunc effectum non tenetur, nisi in casu, quia non est sibi commissum cura de illo, sed de corpore proprio. Et sic ratio, quae super cura vitae corporalis vitae fundatur, stat solida & tanquam plus, quanto satis a remotis, hoc est: per accidens, effectus illius defensionis. Potest enim in instanti perire, & est alterius ordinis ab effectibus corporalibus, qui etiam per accidens sunt a defensione illa.

In eodem articulo, 7. in materia 2. argumenti dubium occurrit, An defendendo res, liceat occidere. Et est ratio dubij, tum quia homo tenetur plus providere alienae vitae, quam propriis rebus: tenetur namque praeparare vitam alienam omnibus rebus exterioribus, tum quia est, tum quia Exod. 23. dicitur: quod diurnum furem etiam in frangente domum, si quis occiderit, reus erit homicidij. In oppositum est & cuius iuris, & multorum auctoritas doctorum. Ad hoc dubium a quibusdam dicitur, quod dupliciter contingit occidere res, recuperabiles vel irrecuperabiles. Et quod quando meas etiam auferrentur, recuperare per viam iudicis, non possum defendendo res, occidere raptores. Si autem non possem per viam iudicis recuperare res meas, si auferrentur, possum defendendo res meas, licet occidere. Nec alia adest ratio, nisi quia defensori rerum

est licita. Et ius hoc conceditur, ut in littera, ff. ad legem Corneliam de fidei. Alii dicunt, quod licet impune occidere salvando res, quantum ad forum civile, sed in foro conscientiae non licet. Et adestur ad hoc capitulum, Interfecisti, extra de homicidio. Mihi autem aliter occurrit ex principis habitis dicendum, I. quod quando quis non potest aliter res suas defendere, quin sequatur ex defensione occisio innoxios, licite potest defendendo occidere illum. Et est ratio illa eadem, quae assignatur in littera, quia, I. plus tenetur aliquis curam habere rerum suarum, quae sunt adminicula vitae suae, & virtutis, atque felicitatis, quae alienae vitae. Quod probatur, quia cullibet imminet cura rerum suarum in ordine praecipue ad vitam: non autem cura alienae vitae, nisi in casu necessitatis. Constat autem, quod plus tenetur quis providentiam habere eorum, quorum cura sibi imminet simpliciter & absolute, quam eorum, quorum cura non sibi imminet, nisi in casu. Et manifestatur amplius hoc ex supradictis in art. 8. q. 3. quod scilicet non tenetur homo in speciali singulos proximis diligere ex charitate: neque secundum actum interiorum, neque secundum actus exteriores. Si igitur non tenetur diligere in particulari in aliorum, nulla mihi cura est de illius vita commissa. De adminiculis autem vitae propriae, & virtutum consistat oportere me curam habere. Quod finis autem extra casum necessitatis ex eo patet, quod inu-

quantum potest. Potest tamen aliquis actus ex bona intentione proveniens, illicitus reddi, si non sit proportionatus fini. Et ideo si aliquis ad defendendum propriam vitam utatur maiori violentia, quam oporteat, erit illicitus. Si vero moderate violentiam repellat, erit licita defensio. Nam secundum iuram, vim vi repellere licet cum moderamine inculpatae tutelae. Nec est necessarium ad salutem, ut hunc actum moderatae tutelae praetermittat ad evitandum occisionem alterius: quia plus tenetur homo vitam suam providere, quam vitam alienam: Sed quia occidere hominem non licet nisi publica auctoritate propter bonum commune, ut ex supra dictis patet, illicitum est quod homo intendat occidere hominem, ut seipsum defendat, nisi ei qui habet publicam auctoritatem, qui intendens hominem occidere ad sui defensionem, refert hoc ad publicum bonum, ut patet in milite pugnante contra hostes, & in ministro iudicis pugnante contra latronem quamvis etiam & isti peccent, si priuata libidine moueantur.

Ad primum ergo dicendum, quod auctoritas Augustini intelligenda est in eo casu, quo quis intendit occidere hominem, ut seipsum a morte liberet. In quo etiam casu intelligitur auctoritas inducta ex libro de lib. arb. Vnde signanter dicitur, pro his rebus in quo designatur intentio. Et per hoc patet responsio ad secundum.

for seipsum sponte in tali casu ponit inferendo tale iniuriam proximo, quam ille non potest evadere, nisi occidendo. In articulo ergo iniquae voluntatis & mortis seipsum ponit, ut iniuriatur alteri. Signum autem quod haec sit auctoris intentio, habetur ex hoc, quod Augustinus in de lib. arb. auctoritas loquitur non solum de vita corporali, sed de aliis, quae inuiti perdere possunt. Et in speciali ibi quidem de libertate, & pudicitia loquitur: postmodum vero in prosecutione eiusdem primi libri sub eodem ordine, eorum quae inuiti perdere possunt, ponit honores, & diuitias. Vnde cum in hac responsione auctor glosset illam uniuersalem. I. Pro his rebus, quas contemni oportet, inquit, quod eadem est de omnibus humani generis ratio, ita quod & Augustini sententia ibidem saluatur de his, qui intendunt occidere pro saluandis rebus, &c. & praesens doctrina saluatur de his, qui non intendunt occidere, sed saluare res, & occisio se habet consequenter, & per accidens.

Ad primam igitur objectionem dicitur, quod cum maiore dilectione proximi, quam rerum, stat quod possum actum huiusmodi tutelae exercere, quoniam illa maior dilectio proximi non oportet quod sit, nisi in communi extra casum: haec autem tutela prouenit ex cura particulari. Et sicut stat me plus diligere salutem animae proximi, quam salutem meam corporalem, & tamen de proximi salute nunquam cogitare, illam nunquam in speciali amare, de corporali autem via cogitare, & in particulari diligere illam propter iniunctam mihi istius curam, non illius: ita stat quod plus diligo vitam proximi, quam res meas, & tamen de illa nunquam curam in speciali nisi in casu: ita autem me sollicitet eadem ratio, quia scilicet licet istarum in ordine ad vitam, & virtutem cura mihi imminet, illis

Art. 2. & 3.

In art. 2. huius quae.

